

2.

ad A.

Ingen civiliseret Stat anser Videnskab og Kunst for sig uvedkommende. Ligesom Universiteterne er Statsanstalter Verden over, saaledes støttes overalt saavel Kunstakademier som Teatre og Musikkonservatorier af Statskassen. I Paris findes 4 statssubventionerede Teatre, i Wien 2, i Berlin 2, i Dresden 2, i München 3 o. s. fr; og de forskellige Tilskud, der hvert Aar ydes disse Byers dramatiske Institutioner, overgaa langt den Sum, som vort kgl. Theater aarlige oppebærer af Staten.

Statens
Forpligtelser
overfor
Videnskab
og Kunst.

Særlig i et lille Land som vort kan Videnskab og Kunst kun daarligt trives uden Statens økonomiske Bistand. Danske Videnskabsmænd og Kunstnere har ikke, saaledes som det er Tilfældet i de store Lande, et talrigt Provinspublikum, endsiige et Verdenspublikum at henvende sig til. Og det lille Lands Forpligtelser i den nævnte Retning forøges yderligere, naar man betænker, at det kun gennem sine aandelige Værdier er i Stand til at gøre sig gældende. Danmarks Berettigelse som selvstændig Stat er afhængig af dets Kulturstandpunkt. „Leve det lille Danmark, som kun er stort ved sin Kultur!“ sagde den franske Præsident for nylig i sin Tale til Kongen.

særlig i et
lille Land.

Af alle Digtarter har den dramatiske Poesi, der i sig forener baade Epos og Lyrik, baade Plastik og Billede, vundet Hævd som den fornemste. Og denne Digtart er det Scenekunstens Opgave at iklæde Kød og Blod. Heri bestaar *Teatrets kulturelle Betydning*.

Teatrets
kulturelle
Betydning.

Af hvor indgribende og omfattende en Natur denne Betydning nu er, belyses klarest gennem den Betragtning, at af alle Kunster er Skuespilkunsten den i god Forstand mest *folkelige*. Ingen anden Kunst tager i samme Grad som den det levende Liv i sin Tjeneste; medens andre Kunster virke gennem Farver, Sten og Ord, virker den gennem levende Menneskers Ansigtstudtryk, Tonefald og Bevægelser. Derfor formaar ogsaa Skuespilkunsten fremfor nogen Kunst at udøve en mægtig umiddelbar Virkning over Menneskesind, uden Hensyn til Stand og Dannelsesstrin. „Saavist som synlig Fremstilling“, siger Schiller, „virker kraftigere end det døde Bogstav og kold Fortælling, saa vist virker Scenen dybere og varigere end Moral og Love“.

teoretisk.

Og i ingen anden Kunst gør den *nationale* Ejendommelighed sig stærkere gældende. Thi Skuespilkunsten er *Modermaalets Kunst* i ganske særlig Forstand. Paa Scenen levendegøres dette i alle sine Nuancer, udfolder det sig i al sin Klangskønhed. Og endnu en Ting: i Scenens Lys har efterhaanden en lang Række *nationale Typer* faaet Skikkelse og Liv; Typer, der vel ere udkastede af Digteren, men som først gennem Skuespilleren har faaet fast Fysiognomi, først gennem hans Fremstilling har beriget Nationen med et aandeligt Eje, der er gaaet ind i dens Bevidsthed som en Del af dens Eksistens (Holbergske, Heibergske, Hostrupske Figurer o. m. a.).

I Forbindelse hermed er en anden Udtalelse af Schiller betydningsfuld. „Et Folks Nationalaand“, siger han, „kalder jeg den Lighed og Overensstemmelse i Meninger og Tilbøjeligheder, der finder Sted overfor Forhold og Genstande, om hvilke en anden Nation mener og føler paa en anden Maade. Kun for Skuepladsen er det muligt i høj Grad at fremkalde denne Overensstemmelse, fordi den spænder over hele den menneskelige Videns Omraade, udtømmer alle Livets Situationer og lyser ned i alle Hjertets Kroge, fordi den i sig forener alle Klasser og Stænder og gaar den lige Vej til Forstand og Hjerte Hvis vi maatte opleve af faa en Nationalscene, da blev vi ogsaa en Nation.“

Det samme har *Holberg* sikkert tænkt. Det er ikke tilfældigt, at han, den af alle danske Mænd, der uden Sammenligning har bragt Danmark det længste Stykke Vej fremad paa Kulturens Bane, i sit Arbejde for at vække og opdrage sit Folk, just gjorde Scenens Kunst til Midler for sin Hensigt. Han har i Paris erfaret, hvad en Nationalscene betød. Han har følt, det var ikke nok at give Danmark en Literatur og polere

historisk.